

Finançament i solidaritat interterritorial

Ara, les autonomies riques, després de la contribució solidària, es queden amb menys recursos que les pobres

NÚRIA BOSCH*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 8.05.08

La proposta catalana sobre finançament autonòmic, que es desprèn de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, ha generat una forta polèmica sobre com ha d'aplicar el principi de solidaritat entre les comunitats autònomes.

L'existència de governs subcentrals amb diferents nivells de renda i/o de necessitats de despesa provoca desequilibris fiscals interterritorials que, bàsicament, es corregeixen amb subvencions d'anivellament fiscal que intenten fer efectiu el principi de solidaritat interterritorial. Es tracta d'evitar que les regions amb menys renda es vegin abocades a haver de prestar un nivell de serveis inferior, o bé d'haver de demanar un esforç fiscal més elevat als seus ciutadans per prestar el mateix nivell de serveis. L'objectiu de les subvencions d'anivellament és, doncs, que les diferents regions puguin assolir un nivell similar de serveis públics demanant un esforç fiscal similar als seus ciutadans. A través d'aquestes fórmules de redistribució dels recursos es redueixen les distàncies entre els territoris amb més i menys renda o capacitat fiscal.

A LA MAJORIA de països federals, aquest anivellament és parcial, és a dir, es redueixen les diferències entre territoris, però no desapareixen del tot. Això és el que succeeix en països com el Canadà i Alemanya. També

cal dir que als Estats Units ni tan sols existeixen les subvencions d'anivellament entre els estats, i que a Austràlia l'anivellament és complet: és a dir, es redueixen totalment les diferències fiscals entre els territoris.

La fórmula de solidaritat que preveu l'actual model de finançament autonòmic condueix a una redistribució molt deficitària dels recursos entre les autonomies. Existeix un sobreeanivellament: les comunitats inicialment amb més renda acaben disposant, després que hagin actuat els mecanismes de la solidaritat, de menys recursos per habitant que les comunitats amb menys renda. Així doncs, Catalunya, amb una capacitat fiscal o PIB un 22% per sobre de la mitjana del conjunt de les comunitats autònomes, s'acaba situant en recursos per habitant un 5% per sota de la mitjana després d'haver contribuït a la solidaritat.

En contrapartida, altres comunitats que a priori compten amb una capacitat fiscal un 33% per sota de la mitjana acaben disposant d'uns recursos per habitant un 24% per sobre de la mitjana després que hagin actuat els mecanismes d'anivellament. Aquest canvi de posicions no té lloc en cap altre país. En els sistemes federals, el criteri de solidaritat o equitat interterritorial que s'aplica redueix les distàncies entre els territoris amb més o menys renda, però no inverteix les posicions en termes de recursos per habitant en detriment dels territoris més dinàmics.

Per tant, la solidaritat interterritorial ha de tenir límits, com en té, i s'accepta que en tingui, la solidaritat entre persones. La societat actual no acceptaria que, després de pagar els impostos, les persones amb més riquesa disposessin de menys ingressos que els individus amb una renda

menor. S'accepta, això sí, que hi hagi progressivitat en la imposició i que els individus rics paguin més que els pobres. Ara bé, provocaria una revolució fiscal el fet que després d'actuar el sistema tributari, les persones riques passessin a disposar de menys recursos que les pobres. Doncs això és precisament el que succeeix a Espanya a nivell territorial. Existeixen uns mecanismes d'anivellament que redistribueixen excessivament i que poden generar desincentius al creixement econòmic, tant per part dels governs finançadors (perquè el creixement econòmic incrementa la seva renda i, per tant, les seves aportacions a la solidaritat) com per part dels governs beneficiaris (perquè el seu creixement augmentaria la seva renda i, per tant, se'ls reduirien les transferències).

LA DENOMINADA proposta catalana de finançament autonòmic intenta corregir les deficiències de l'actual sistema d'anivellament entre les comunitats autònomes. És una proposta en línia amb els sistemes de solidaritat que tenen els països federals mencionats. És una proposta que estableix un criteri clar i explícit de solidaritat interterritorial: totes les comunitats autònomes hauran de poder prestar un nivell similar en els serveis essencials de l'Estat de benestar (en concret, educació, sanitat i serveis socials) si també fan un esforç fiscal similar. Els recursos destinats a aquests serveis, que poden representar entre el 65% i el 75% del total, s'anivellen completament. La resta de recursos no s'anivellen, de manera que cada comunitat autònoma tindrà els recursos que li corresponguin d'acord amb la seva capacitat fiscal. Per tant, com que una part dels recursos s'anivella totalment i una altra no s'anivella, el resultat serà un anivellament parcial semblant al que existeix al Canadà o Alemanya.

La proposta catalana no enfronta comunitats riques i pobres; al contrari, és una proposta solidària en la mesura que vol garantir que tots els ciutadans de l'Estat, independentment del seu lloc de residència, puguin gaudir d'uns nivells similars en els serveis que es consideren essencials, com ara l'educació, la sanitat i els serveis socials. És una proposta que corregeix els resultats erràtics i desincentivadors fruit de l'actual model i que avança cap a uns mecanismes d'anivellament més transparents i equitatius. En definitiva, és una proposta federal i solidària.

*Catedràtica d'Hisenda Pública (UB)